

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

BM-1-071-365/11/3

DL-P-V-071-29/11

Warszawa, dnia 26 lipca 2011 r.

S. K. W. E. Kwiecień
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 27.07.11 zał. ....
nr. 7114 podpis. ....

Pani

Grażyna Anna Sztark

Wicemarszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

S. K. W. E. Kwiecień

W odpowiedzi na pismo z dnia 13 lipca 2011 r., znak: BPS/DSK-043-3873/11, dotyczące oświadczenia złożonego przez senatora Henryka Stokłosę podczas 80. posiedzenia Senatu RP w dniu 7 lipca 2011 r. w odniesieniu do projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Na wstępie należy zaznaczyć, iż poselski projekt ustawy o państwowych egzaminach prawniczych (druk nr 3351) ma regulować warunki przystępowania do państwowych egzaminów prawniczych: I i II stopnia, kwestie elektronicznego systemu rejestracji do tych egzaminów, jak też materię funkcjonowania doradców prawnych.

W uzasadnieniu do poselskiego projektu wskazano, iż celem projektowanej regulacji jest ujednoczenie kryteriów naboru na wszystkie aplikacje prawnicze poprzez wprowadzenie jednego państwowego egzaminu I stopnia oraz stworzenie absolwentom wyższych studiów prawniczych dwóch równoległych ścieżek dostępu do zawodów prawniczych:

- 1) poprzez aplikacje prawnicze: po uzyskaniu pozytywnego wyniku z egzaminu I stopnia, odbyciu aplikacji i uzyskaniu pozytywnego wyniku z egzaminu II stopnia;
- 2) z pominięciem aplikacji, poprzez świadczenie pomocy prawnej: po uzyskaniu pozytywnego wyniku z egzaminu I stopnia i co najmniej 5-letnim wykonywaniu

czynności prawniczych, a następnie zdaniu państwowego egzaminu prawniczego II stopnia bez konieczności odbycia aplikacji.

W założeniach projektowanej ustawy egzamin I stopnia będzie adresowany do wszystkich absolwentów wydziałów prawa i pełnić ma dwie funkcje:

- 1) ma być egzaminem kwalifikującym do odbywania wszystkich aplikacji prawniczych,
- 2) ma uprawniać do świadczenia pomocy prawnej (w ograniczonym zakresie) przez doradców prawnych.

Jednolity egzamin prawniczy II stopnia będzie natomiast egzaminem zawodowym, otwierającym możliwość wykonywania zawodu adwokata, radcy prawnego, notariusza oraz ubiegania się o powołanie na stanowisko asesora prokuratorskiego. Taka regulacja nie będzie naruszać obowiązujących przepisów normujących sposób dojścia do tych zawodów.

Ponadto do państwowego egzaminu prawniczego II stopnia będą mogły przystąpić osoby, które uprzednio zdały egzamin sędziowski i prokuratorski, doktorzy nauk prawnych czy osoby, które pracowały na stanowisku referendarza sądowego lub starszego referendarza sądowego i inne osoby wskazane w projektowanej ustawie.

Celem nowej regulacji będzie także ułatwienie dostępu do pomocy prawnej poprzez nadanie uprawnień do występowania przed sądami rejonowymi i wykonywania innych czynności prawniczych nowej kategorii osób, które zdały egzamin I stopnia: doradcom prawnym. Osoby te – poprzez weryfikację ich wiedzy na egzaminie I stopnia – będą gwarantować właściwy poziom przygotowania do świadczenia usług prawniczych, a zarazem stanowić konkurencję dla adwokatów czy radców prawnych. Dodatkowo prawo wykonywania tych czynności, jako doradcy prawni, będą miały również osoby, które spełniają przesłanki do wpisu na listę adwokatów, radców prawnych, czy powołania na stanowisko asesora notarialnego.

Projekt nie tworzy jednak nowego zawodu prawniczego, czy też samorządu, a przyznaje jedynie określonej grupie osób, które spełniły ustawowe kryteria, pewne ściśle wskazane w ustawie uprawnienia. Polegają one na wykonywaniu (po zdaniu państwowego egzaminu prawniczego I stopnia) określonych w ustawie czynności, przy czym ich wykonywanie przez okres 5 lat uprawnia do przystąpienia do państwowego egzaminu prawniczego II stopnia, po którego zdaniu można zostać adwokatem, radcą

prawnych, asesorem notarialnym, czy ubiegać się o powołanie na stanowisko asesora prokuratury.

Powyższe uprawnienie ma stanowić alternatywną, obok aplikacji, drogę dojścia do określonego wysoko kwalifikowanego zawodu prawniczego.

Doradcom prawnym nadano zatem uprawnienie do występowania przed sądami rejonowymi z wyłączeniem spraw z zakresu prawa karnego, karnego skarbowego, wykroczeń, rodzinnego i opiekuńczego. Takie ograniczenie zakresu kompetencji przed sądami rejonowymi wynika z faktu, że doradcy prawni nie będą podlegać rygorom samorządów zawodowych np. w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej. Wyjęcie z ich kompetencji spraw społecznie wrażliwych, jakimi są sprawy karne, rodzinne czy opiekuńcze ma na celu ochronę osób korzystających z usług doradców prawnych. Doradcy prawni nie będą również uprawnieni do zastępowania stron przed sądami powszechnymi w sprawach, w których w I instancji rzeczowo właściwy jest sąd okręgowy, albowiem z reguły sprawy te cechują się większym ciężarem gatunkowym i stopniem trudności.

Ponadto w projekcie ułatwiono doradcom prawnym możliwość występowania w charakterze pełnomocnika strony w postępowaniu administracyjnym wprowadzając unormowanie, wedle którego doradca prawny może sam uwierzytelnić odpis udzielonego mu pełnomocnictwa. Analogiczne rozwiązanie zostało również wprowadzone w odniesieniu do procedury cywilnej.

Dodatkowo w projekcie wprowadzono wymóg wpisu na listę doradców prawnych. Lista będzie prowadzona przez prezesa sądu apelacyjnego, który będzie również wydawał karty doradcy prawnego na okres ważności do 2 lat, jednak nie dłużej niż na czas obowiązywania umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Lista doradców prawnych będzie publikowana w Biuletynie Informacji Publicznej, a dane w niej zawarte będą stanowiły informację publiczną.

Projekt wprowadza także wymóg obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy świadczeniu podstawowych czynności prawnych dla doradców prawnych.

Zgodnie z zaproponowanymi w projekcie ustawy regulacjami doradcy prawni będą mogli wykonywać czynności na własny rachunek, w ramach stosunku pracy, stosunku służbowego lub umowy cywilnoprawnej.

Wskazać ponadto należy, iż pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy odbyło się w dniu 22 września 2010 r. na posiedzeniu sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka. Następnie projekt skierowano do dalszych prac do Podkomisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia projektu ustawy o licencjach prawniczych i świadczeniu usług prawniczych (druk nr 680) oraz projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych (druk nr 3351). Obecnie trwają prace w Podkomisji, w toku których projekt ustawy ulega pewnym modyfikacjom, jednakże nie można w chwili obecnej przewidzieć, jaki będzie ostateczny kształt ustawy w odniesieniu do regulacji dotyczących możliwości wykonywania podstawowych czynności prawniczych przez osoby, które ukończyły wyższe studia prawnicze, a które nie uzyskały tytułu radcy prawnego lub adwokata, oraz czy proponowane zmiany wpłyną na obniżenie jakości usług prawniczych w Polsce.

Dodatkowo warto zaznaczyć, iż w pracach wskazanej podkomisji uczestniczą przedstawiciele samorządów zawodowych adwokatów i radców prawnych przedkładając opinie w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w poselskim projekcie ustawy.

Zasygnalizować również należy, iż Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 16 listopada 2010 r. postanowiła o niezajmowaniu stanowiska wobec poselskiego projektu ustawy o państwowych egzaminach prawniczych. Zgodnie zaś z przepisem art. 8 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199, z późn. zm.) członek Rady Ministrów reprezentuje w swoich wystąpieniach stanowisko zgodne z ustaleniami przyjętymi przez Radę Ministrów. Wobec powyższego stanowisko Ministra Sprawiedliwości jest tożsame z rozstrzygnięciem Rady Ministrów w przedmiotowej sprawie.

Z gwarancji sacrum

Z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Zbigniew Wrona
PODSĘKRETARZ STANU